

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă pedagogică culturală.

Redactor: N. NISTOR.

Congresele învățătoresți.

În anul trecut, după congresul învățătorilor din Ardeal — ținut la Oradea-mare — scriam următoarele rânduri: „De 4—5 ani, învățătorimea, divizată în nuștii câte organizațiuni provinciale — cele mai multe inficiate de politicianism — se pierd în votări de moțiuni sterile și mulțumiri protocolare, cari n'aduc nici o hrană sufletească pe masa săracă a învățătorului dela țară. Apărarea intereselor ei materiale se face de către reprezentanții acestei învățătorimi — cei mai mulți deputați — cu un mare lux de cuvinte și argumente — dar fără nici o urmă asupra îmbunătățirii reale a situației existente. Și aceasta necurmat de ani de zile.” Confirmarea acestui adevăr ne vine astăzi din mai multe părți. Revista „Gazeta Școlii” din Botoșani în propunerile ce le face pentru reorganizarea „Asociației Corpului didactic” — în care astăzi a pătruns „calul troian al politicei de partid” — semnalează și ea această situație tristă și cere ca în congresul dela Chișinău*) să se facă operația dureroasă, dar absolut necesară, ca să se înlăture congrenea din trupul „Asociațiunei”, iar discuțiunile de interes didactic și profesional — ale congreselor dascălești — să nu mai fie numai simple pretexte în umbra cărora, politicianismul otrăvitor să poată trage sforile-i blestemate.” Și mai departe — „massa învățătorescă este profund decepționată

*) Congresul ținut în zilele de 6—7 și 8 Sept. a. c.

cu privire la rosturile „Asociației“ în care vedem mai curând o agentură politică și o trambulină pentru ambiții personale, decât sinceritate și interes pentru nevoile ei.“ Exact aceeași concluzie la care ajunsesem și noi cu un an înainte.

* * *

Să vedem acum, dacă în urma recentelor congrese ținute la Chișinău și Timișoara învățătorimea noastră a putut să se scuture de această moștenire a trecutului.

Organizațiile regionale nici acum n'au răușit să-și strângă rândurile într'o mare asociațiune dascălească a tuturor provinciilor românești. Dacă învățătorimea din Bucovina și Basarabia s'a alipit fără condiții pe lângă „Asociația generală a Corpului didactic primar“, cea din Ardeal și-a avut și acuma congresul ei aparte, unde de-abia după 7 ani a ajuns în discuție „raportul unificării organizațiilor învățătoresți din țară“. Din vorbirea de deschidere a președintelui congresului dela Timișoara s'a putut observa regretul, că nu s'a ajuns la o înțelegere cu ceilalți șefi de organizațiuni — din cauza ambițiilor politice ale acestora, — iar drept răspuns — în congresul dela Chișinău s'a criticat regionalismul învățătorilor ardeleni, cari nu voesc să se înșirue sub steagul unitar al unei Asociațiuni generale.

Pentru apărătorii intereselor dascălești trimiși în Parlament dar cari nu-și fac datoria, congresul dela Chișinău votează următoarea moțiune: „*Congresul dela Chișinău al învățătorilor din Vechiul regat, Basarabia și Bucovina înfierează pe învățătorii parlamentari, cari în loc să apere cu îndârjire justele revendicări ale corpului didactic primar, a fost chiar ostil oricărei încercări de ameliorare a stării materiale a acestui corp, întierează de asemenea pe învățătorii din orice parte a țării, cari se fac unelte de desbinare ale corpului didactic*“.

Din toate acestea, observatorul nepărtinitor — cu durere față de trebile dascălești — e silit să tragă concluziile următoare:

1. Desbinarea organizațiilor regionale a corpului didactic primar, aduce cu sine o permanentă lipsă de unitate în lupta ce-o poartă dascălimea pentru revedicarea drepturilor ei și ca o urmare firească o slăbire a prestigiului profesional al organismului.

2. Nici odată nu se va putea înfăptui confederația muncitorilor intelectuali de pe întreg cuprinsul țării, dacă și în viitor organizațiunile profesionale cu caracter prin excelență cultural, nu vor ajunge să-și armonizeze programele de lucru și să tempereze zelul acelor conducători ai organizațiunilor, cari cearcă să introducă „calul troian al politicii de partid”, și în structura internă a acestor mădulare culturale.

* * *

Deci, congresele din toamna aceasta n'au contribuit cu nimica la îndreptarea situației pe care-o criticam în anul trecut: S'a jucat aceiași piesă cu actorii cei vechi și cu același aplauze furtunoase dela galerie...

Invățătorimea, oare n'are nimica de spus?

Zălau 5 Oct. 1925.

Nicolae Nistor.

Invățământul primar din Județul Sălaj în anul școlar 1924—1925.

— Dare de seamă —

III.

8. Pedepse

Pentru diferite abateri și neglijințe au fost pedepsiți în cursul anului școlar 104 învățători și anume:

1. Cu avertisment:

a) *pentru neparticipare la cursurile de vară*: Vasile Mateiu din Aleuș, Alexandru Boticaș din Boianul-Mare, Traian Morar din Cămar, Gavril Drăgan din Corni, Iosif Forró din Corund, Victor Pop din Bicăz, Ștefan Varga din Chichișa, Ambroziu Pop din Drighiu, Vasile Tomșa din Ip, Gheorghe Hossu din Mânău, Ioan Costea din Mirșid, Nicolae Maxim din Răstolțiu-deșert și Gregoriu Moșiu din Sighet;

b) *pentru atitudine lipsită de cuviință și respectul cuvenit față de organele de cunțol*: Dimitriu Oros din Pereceiu;

c) *pentru neînaintarea la timp a rezultatului înscrierilor*: Tiberiu Bud din Arduzel, George Șimon din Arghihat, Ioan Buta din Asuajul de jos, Ioan Georgea din Bălan, Gavril Pop din Bădăcin, Vasile Robu din Băsești, Șt. Szigeti din Birghez, Petru Ardelean din Bocșa-rom., Ioan Voda din Borza, Ioan Heletea din Căuaș, Iosif Forró din Corund, Gavril Drăgan din Corni, Coloman, Titkos din Cean, Emil Sărbu din Chechis, Ștefan Varga din Chichișa, Augustin Gavriș din Chelinta, Andrei Hossu din Cheud, Iosif Varhaniövschi din Chișfalău, Gavril Câmpian din Gălpăia, Ioan Păteșiu din Giumeioș, Danil Graur din Giurtelecul-Șimleului, Petru Danciu din Hereclean, Petru Aciu din Hidig, Nicolae Căpraru din Horoatul-Crasnei, Laurențiu Mhicheș din Hodod, Gregoriu Dézsi din Ilișiu, Ioan Costea din Mirșid, Ioan Strâmbu din Năpradea, Nicefor Ossian din Oarța de jos, Gheorghe, Durilă din Pir, Florian Meteș din Poptelec, Ioan Zdritea din Porți, Paul Pușcașiu din Pria, Alexandru Bejan din Răs-

tolțiul-Mare, Nicolae Maxim din Răstolțiul-deșert, Simion Gozman din Recea, Vasile Modoc din Sărvăzel, Ioan Toduțiu din Săuca, Gregoriu Dobocan din Sângeorgiul de Meseș, Gregoriu Moșu din Sighetul-Silvaniei, Const. Pinteia din Șumal, Veturia Costea din Uileacul-Hododului, Cristina Langa din Vădurele, Teodor Gordan din Vălcăul de jos, Elena Ciocean din Vălcăul de sus, Maria Bud din Vicea, Toma Chișiu din Zalnoc;

d) *pentru renitență în executarea ordinelor*: Vasile Robu din Băsești și Ioan Chiriac din Bărsăul de sus;

e) *pentru neglijarea datorințelor și progres nemulțumitor*: Ioan Talpoș din Giorocuta, Vasile Mateiu din Aleuș, Ioan Pop din Cehăluțiu, Andreiu Bodi din Cehalul-român, Mihai Bobu din Chereuș și Teodor Boțoc din Păgaia;

f) *pentru afirmații neadevărate în fața superiorității*: Irina Sima din Pereciu.

2. Cu amendă cu reținerea salarului:

a) *pentru năglijență*. Ioan Costea din Mișid, Ioan Berke din Dioșod, Carol Biró din Uileacul-Șimleului, Ioan Demeter din Camăr. Andrei Bodi din Cehalul-român, Ana Oprișan din Bulgari, Ioan Miza din Ciglean, Ioan Lazar din Husia, Const. David din Hurez, Mihai Filimon din Nadișul-român, pe câte 5 zile;

b) *pentru neglijarea datorințelor, insubordonare și atitudine necuviincioasă față de organele superioare*: Emil Ghițiu din Săliște pe 30 zile;

c) *pentru absentare nemotivată delu cursuri*: Toma Diacon din Motiș, Mihai Filimon din Nadișul-Rom., pe câte 10 zile, Dumitru Oros din Pereceiu (pe 1 zi), Ana Gödri din Pereceiu (pe 2 zile), Maria Pantozescu din Ceheiu (pe 3 zile), Valeria Trifu din Tășnad (pe 1 zi), Traian Dociu din Romita (pe 21 zile), Argentina Dumitrescu din Șoimus (p 15 zile), Dumitra Cristea din Ortelec (pe 4 zile), Maria Lovin din Chieșd (pe 10 zile) și Maria Pantozescu din Ceheiu (pe 9 zile);

d) *pentru neparticipare la ședințele cercului cultural și adunările învăț*: Traian Morar, Ioan Szöcs din Cămar, Nic Ulmeanu din Cioara, Vas. Indrea din Guruslău, Cristina Langa din Vădurele Argentina Dumitrescu din Șomuș, George Rusu din Jac, Ludovic Szilagyi, Ana Boer, Margareta Varga (pe câte 2 zile) toți din Camăr, Adalbert Ujhelyi, Carolina Ujheli, Mihai Kozár, Vasile Tomșa din Ip, și Emilia Nagy din Zăuan (pe câte 4 zile).

3. Dimisionați: a) Gregoriu Preoteșcu din Ceheiu-Silvaniei

lipsind dela catedră peste 30 zile fără concediu, a fost considerat ca dinisionat din învățământ și b) Ioan Dimofte din Chendrea și-a părăsit postul.

4. *Suspendați*: Nicolae Moldova supl. în Socaciu pentru fraude și neglijență.

Mersul învățământului și progresul.

Cu ocazia inspecțiilor școlare s'a controlat întregul mers al învățământului, disciplina, ordinea și curățenia localurilor școlare, activitatea și ținuta corpului didactic, activitatea Comitetelor școlare, socotelile, starea localurilor școlare etc.

Din cele experiate s'a constatat, că în general mersul învățământului a fost normal. Pedeci neînvingibile nu i-au stat în cale. A întâmpinat însă greutăți din cauza, că cursurile nu s'au putut începe regulat: unele localuri școlare n'au fost curățite și reparate la timp, n'au primit toate școlile din bună vreme cheltuelile materiale; unii învățători nu s'au prezentat la posturi ori le-au ocupat târziu; alții după câteva zile au plecat la armată ori și-au părăsit posturile în mod arbitrar; frecvența nu este cea dorită, câțiva învățători n'au ținut regulat cursuri ori au muncit superficial.

Metodul și procedura, ordinea și disciplina, educația etc. în genere lasă mult de dorit. Aceste scăderi provin din lipsa unei pregătiri mai temeinice în școlile normale vechi și năzuința celor mai mulțumiți învățători de a-și întregi și înmulți cunoștințele pe cale autodidactică. Pentru delăturarea acestor scăderi la sfârșitul fiecărei inspecții se țin conferințe cu membrii corpului didactic dela fiecare școală, dându-se îndrumările necesare.

Progresul variază între foarte bun în câteva școli, și mulțumitor între cele mai multe. Progres nemulțumitor s'a constatat la școlile din comunele: Cehalul-Român, Cehăluțiu, Chereuș, Giorocuta, Păgaia și Săliște. Toți învățătorii dela aceste școli au fost amendați.

10 Ateliere. În județ s'a pus temelie cu ajutorul Comitetului școlar județean de 50.000 lei la câte un atelier în următoarele localități 1. *Zălau* de tâmplărie și cartonaj, 2. *Șimleu* tâmplărie 3. *Jibou* tâmplărie, 4. *Tășnad* țesătorie și tâmplărie, 5. *Halmosd* tâmplărie și nuelagiu, 6. *Someș-Odorhei* țesătorie, 7. *Santău* papură și cartonaj și 8. *Buciumi* tâmplărie.

Din lipsa mijloacelor nu s'a putut înființa în anul acesta

tot la a cincea școală atelier, dar în majoritatea școlilor s'a predat modelaj, cartonaj împletitul cu paie și confecționare de pălării (din paie), diverse unelte în miniatură etc.

Cu obiectele dela școli s'a aranjat o frumoasă expoziție în localul școlii primare din Zălau, care a fost vizitată și bine apreciată din partea publicului.

Cele mai frumoase obiecte le-au expus școlile din Zălau (tâmplărie) cond. Alex. Pop inv; Șimlcu (tâmplărie și modelaj) cond. Victor Boțan director și Halmosd (corfe și bastoane) cond. Gavril Gălgău dir.

Învățătorii: Ștefan Setel din Șilimeghiu, Alex. Dobocan din Gârceiu Vasile robu din Băsești și Vasile Chișiu din Sălățiș, deși au participat la cursuri de lucru manual, nu și-au pus în praxă cunoștințele câștigate și n'au produs nimic,

11 Cursurile de adulți. Au funcționat în 190 comune. Frevența în cursul iernii a fost mulțumitoare. Populația le-a dat mare atențiune. Depinde dela priceperea și munca învățătorilor ca să treacă ca o necesitate în cunoștința sâtenilor.

Conziderând, că acesta a fost primul an cu puține excepțiuni progresul a fost îndestulitor.

Lipsa de manuale potrivite și ieftine va pune mari greutăți desvoltării acestor cursuri.

Pentru aceste cursuri propunătorii au primit onorar.

12. Materialul didactic. Sunt puține școlile care dispun de material complet. În cele mai multe este defectuos ori lipsește aproape cu totul.

Am îndrumat pe învățători să confecționeze cu ajutorul elevilor tot ce pot, să facă colecțiuni de plante, insecte, minerale, etc., dar până acum cu puțin rezultat. În viitor va trebui să se facă mai mult cu ajutorul atelierelor.

Păstrarea materialului reclamă mai multă îngrijire.

13. Conducerea și administrația școlară, lasă mult de dorit. Deși revizoratul școlar a dat în scris și oral instrucțiunile necesare în toate chestiunile de ordin administrativ, în multe școli registrele școlare și de contabilitate nu se conduc corect și cu grije; bugetele, conturile de gestiune rapoartele și datele cerute etc. nu se înaintază la timp, cu descobire de o marea generației mai tinere a învățătorilor.

Arhivele multor școli sunt neîngrijite și în disordine.

Mare parte din Comitetele școlare nu se interesează deajuns

de școală. Totul este în funcție de destoinicia și hărnicia învățătorilor.

Cea mai mare parte a școlilor a fost înproprietărite, dar cultivarea terenurilor școlare în multe locuri nu se face conform dispozițiilor date,

14. *Starea localurilor școlare.* Cea mai mare parte din ele sunt în stare bună. Reparături mai mici s'au făcut cu ocazia curățitului de vară în tot locul unde a cerut necesitatea, iar reparături mai mari la școlile di Bozna, Hodod și Mețentiu.

Pentru toate localurile școlare, cari reclamă reparături s'au înscris în bugetele comunelor pe anul 1925 sumele trebuincioase, urmând ca reparaturile să se facă în vara anului curent.

În multe locuri școlile sufăr stricăciuni din motivul, că cei chemați nu le dau îngrijirea cuvenită. Cei vinovați ar trebui să fie făcuți răspunzători de toate pagubele ce se fac din neglijența lor.

15. *Construcțiile școlare* Pentru compania an. 1924 s'au proiectat noi clădiri școlare în comunele: Ban, Boian-Plesca, Bulgari, Biușa, Chereuș, Cheud, Cristelec, Coseiu, Ciuta, Doh, Giorocuta, Gălpăia, Ghirolt, Mihaifalău, Mănău, Moiad, Năpradea, (terminarca localului început în 1914.) Racăș, Răstolțul-Mare, Romita, Sighet, Stârciu, Vascauă și Zolnoc (1 sală de clasă).

Din acestea în cursul anului :

1. *S'au terminat și luat în folosință* în Boian-Plesca (local cumpărat și adoptat cu 1 sală și loc.), Năpradea (2 săli și loc.), Romita (1 sală și loc.), Sighet (1 sală și loc.), și Vascauă (1 sală și locuință);

2 *S'au pus sub acoperiș* în Biușa (2 săli și loc.), Cheud (2 sale și loc.), Giorocuta (1 sală și loc.), Gălpăia (2 sale și loc.) și Zolnoc (1 sală de clasă);

S'au ridicat zidurile în Coseiu (2 săli și loc.) Mănău, Cristelec, Doh și Moiad :

S'a adunat materialul în Bulgari, Ban, Ciuta, Ghirolt, Răstolțul-Mare, Racăș și Stârciu.

În Mihaifalău s'a obținut gratuit de la Groful Degenfeld o casă, care se va transforma.

Pe lângă aceste lucrări făcute în anul trecut, s'au mai început în anul acesta în următoarele comune :

Bocșa-Rom., (1 sală), Bicaz (2 sale și loc.), Bulgari (1 sală și loc.) Hidig (1 sală), Racăș (2 sale și loc.) Răstolțul-Mare (1 sală și loc.)

Stârciu (3 sale și loc.), Supurul de sus (1 sală), Șumal (1 sală și loc.) și Var (sală și loc).

În comunele Asuașul de sus, Marca și Pria s'a cumpărat câte o casă potrivită, care se va transforma.

Lipsa de fonduri ne pune mari pedeci la realizarea programului. În anul trecut Ministerul Instrucțiunii a încuviințat pentru construcții 350.000 Lei. Pentru acoperirea cheltuelilor comunele au votat o taxă de 5 Lei pe jugăr.

Acțiunea construcțiilor școlare a fost sprijinită de către prefectul județului, D Dr. Iulian A. Domșa, cu mare căldură. Acest bun exemplu a fost urmat și de către organele administrative subalterne:

Sătenii încă au dat tot concursul cu brațul și carul fără a se opune nici într'o comună la ridicarea noilor construcții.

Activitatea extrașcolară. Întreg județul a fost împărțit după plăși din 6 circumscripții, având fiecare câte 5—9 cercuri culturale, în total 40 cercuri culturale cu 227 comune, aparținând unui cerc 3 comune după împrejurări.

În cadrul cercurilor culturale corpul didactic a dezvoltat o bogată și frumoasă activitate care credem, că va lăsa urme adânci în mișcarea noastră culturală.

Cercurile culturale, au ținut câte o ședință două în fiecare comună cu deosebire Dumineca și în sărbători. Ședințele au avut caracter sărbătorească-național, și-au constatat din două părți: a) *ședințele intime a corpului didactic* în cari s'au discutat chestiuni de ordin pedagogic — didactic, s'au cetit conferințe și predat lecții practice și b) *ședințe publice*, în cari s'au ținut conferințe populare pentru săteni din domeniul religiunii, istorici, agriculturii, despre pământ, meserii, comerț, combaterea plăgilor sociale, boale, obiceiuri rele etc.

Conferințele populare au fost însoțite aproape în tot locul de teatre, jocuri naționale, cântece, declamări, monoloage, dioloage predate de elevii școlii, iar în unele locuri de învățători. În mai multe comune acțiunea a fost sprijinită în mare măsură de preoți, studenți și intelectuali din loc.

Din rapoartele primite până în prezent rezultă, că s'au ținut: peste 100 conferințe didactice, 75 lecții practice, 250 conferințe populare, 80 pieze teatrale, monoloage dioloage, 450 cântări 520 declamări, 30 jocuri și alte producțiuni. Numărul nu este complet deoarece de la președinții mai multor cercuri culturale n'am primit rapoartele.

Dintre cercurile culturale s'au distins prin o activitate bogată după cum reese din rapoartele primite, următoarele: Arghihat, (preș. Gh. Șimon), Buciumi (preș. Gr. Dobocan) Bălan (preș. I. Georgea) Cehul-Silv., (preș. Paul Miclea) Crasna (preș. Aurel Iepurean), Cătălul-Rom. (preș. C. Mureșan), Gîmleiciș (preș. I. Păteșiu) Gălpăia (preș. G. Câmpian), Ghiroit, (preș. I. Mateiu), Horoatul-Crasnei (preș. Nic. Căprar), Hodod (preș. I. Lariu), Jibou (preș. Dum. Ilea), Ortelec (preș. J. Cărpineanu) Pria (preș. Paul Pușcașiu) și Treznea (preș. I. Câmpian).

Celelalte au dezvoltat o activitate mai redusă.

Rapoarte generale n'am primit dela președinții cercurilor: Zălan, Șimleu, Tășnad, Bobota, Băsești, Coșeu, Chișfalău, Jurtelecul-Șimleului, Halmoșd Oarța de sus, Porți, Nășfalău, Șamșod, Santău, Sărănad, Șilimeghiu, Supurul de jos, Someș-Gurustău, Someș-Odorheiu, Silvașiu și Sudurău.

Pe când majoritatea învățătorilor a participat regulat la ședințele cercurilor culturale, alții au absentat dela mai multe ședințe. După rapoartele ce avem la îndemână aceștia sunt următorii: Simeon Gudea și Berta Barabași din Ulciug, Elza Horvati și Ioan Nechifor din Buișa, Remus Șonehea din Noțig Mihai D. Filimon din Nadișul-rom., Alex. Dobocan din Găreceiu, Gheorghe Ciobotaru din Dobrin, Ariciu Ilie din Brebi, Const. G. Andrei din Moigrad, Maria Mărza din Gălgău, I. Dimofte din Chendrea, Alex. Radovicu din Var, Ioan Miza din Ciglean, Gheorghe Alexă din Firminiș, Argentina Dumitrescu din Șoimuș, Ilie Iliescu din Prodănești, Nicolae Maxim din Vașcapauă, Ioan C. Mateiu din Agrij, Petru Aciu din Hidig, Ludovic Szilagy, Margareta Varga, Ana Boer, Ioan Szöcs, Traian Morar toți din Cămar, Adalbert Ujhelyi, Carolina Ujhelyi Mihai Kozar, Vasile Tomșa toți din Ip și Emilia Nagy din Zăuan.

Cum se vede cea mai mare parte din cei amintiți aparțin generației tinere, care ar trebui să muncească mai mult.

IV. Învățământul minoritar.

Acest învățământ se face în școlile confesionale cu limba de predare a minorităților cu excepția școlii izr. din Șimleu în care se predă românește,

În județ funcționează:

- 1) 49 școli ref. magh. cu 64 învățători
- 2) 10 „ r. cat. „ „ 15 „

3)	2	„	„	slovace	„	2	„
4)	1	„	„	lut. germane	„	1	„
5)	1	„	„	izr. rom.	„	3	„

Total 63 școli conf. min. cu 85 învățători

Afară de acestea mai funcționează 9 școli religioase (Talmud-Thora) izr. cu 15 învățători de religie.

Alte școli primare particulare nu avem.

Școlile confesionale vechi cu puține excepțiuni sunt plasate în edificii corespunzătoare și în parte sunt prevăzute cu material didactic, pe când cele înființate din 1918 în cea mai mare parte sunt plasate în locuri puțin corespunzătoare ori necorespunzătoare și sunt lipsite de material didactic trebuincios.

La înscrieri, începerea anului școlar și programa analitică sau conformat dispozițiilor referitoare la școlile de stat. Limba română se predă conform ordinului Ministerial în cele mai multe școli, iar acolo unde școlile ref. nu se conformează întru toate, se întâmplă în baza dispozițiilor date de către Consiliul Dirigent a Episcopiei ref. din Cluj, care în multe cazuri nesocotește ordinele Ministeriale.

Progresul din limba română, geografie, istorie și constituție în multe școli este slab. În unele școli este mulțumitor. Năzuința învățătorilor de a satisface ordinului Ministerial cu privire la predarea limbei română este evidentă, dar mulți neînvățând nici până acum limba românească din diferite motive, n'au putut realiza progres satisfăcător.

Spiritul în care se face învățământul s'a îndreptat mult. Abateri grave nu s'au constatat la inspecții.

Autoritățile școlare din județ se nizuiesc a satisface tuturor cerințelor și recreărilor ce li se adresează.

* * *

Am arătat în raportul prezent situația reală a învățământului primar din județul Sălaj. Cum întreg învățământul este în faza organizării, lipsurile și defectele indicate sunt incrente acestei stări, și nu se pot îndrepta de azi pe mâne, dar vor dispărea în raport cu înaintarea ce va face organizarea, pregătirea corpului didactic și ridicarea moralului.

Revizor școlar:

I. Mango.

Rolul școlii în evoluția neamului.

1. *Inconveniente sociale.*
2. *Școala ca remediu și mijloc de profilaxie socială.*
3. *Conduita învățătorului și rolul său în lupta pentru regenerarea socială și morală.*
4. *Concluziuni.*

I.

Asemenea timpului, acestei noțiuni abstracte, care în cursul său către înfinit nu se oprește măcar pentru un singur moment: evoluția omenirii cu multiplele sale nuanțe își urmează calea fără preget, neținând seama de părerea unui sau altui individ.

Și aceasta mișcare evolutivă a societății ne prezintă zi cu zi noi orizonturi de vederi și ne dă alte și alte perspective de viață. Evenimentele ce se desfășoară în mod caleidoscopic imprimă pe neobservate dungi adânci în sufletele noastre, fie ca individ, familie ori națiune.

Câte sentimente de bucurie și de durere nu ne cuprind sub stăpânirea lor și câte emoțiuni plăcute ori amare pun în vibrație cele mai sensibile corzi ale inimelor noastre!

Pecetea ce-o lasă în eul nostru evenimentele sporadice sau ansamblul evoluției sociale difere dela individ la individ, dela națiune la națiune, precum aceste evenimente ajută ori împiedică propășirea unuia sau altuia; precum își pot exercita influința lor asupra inimii și a minții, sau precum pot servi colectivitatea altor interese ce se rezumă în „materie“.

Noi ca români trebuie să privim desfășurarea evenimentelor printr-o prismă care scoate în relief pe acelea, cari pe lângă alimentarea intereselor noastre pur individuale, influențează efectiv asupra caracterului nostru etnic și cari sunt în raport cu desăvârșirea noastră ca națiune din punct de vedere economic, cultural și moral, spre atingerea scopului final: al idealului național.

Spectacolul general ce i-se oferă astăzi unui privitor obiectiv al situației actuale, — chiar și în cazul când ar fi stăpânit de anumite sentimente optimiste — lasă foarte mult de dorit

S'ar putea zice că diagnosticul timpului de astăzi este asemenea diagnozei unui îmbolnăvit de diferite boale contagioase, care în căutarea serumului de vindecare se molipsește tot mai mult.

„În realitate nimeni nu știe ce face. Omenirea aiurează d'a binelea băjbăim prin întuneric“*).

Desechilibrul în care înnoată viața economică provoacă curente înfiorătoare, scormonind valuri atât de vijelioase, cari adese ori răpesc cu sine din rândul muncii cinstite — unde în baza aptitudinilor fizice sau intelectuale au fost așezate — o mulțime de forțe, schimbând astfel destinația naturală a mai multor energii, prin ceea ce coeziunea socială, în loc de a se întări, își pierde din ce merge intenzitatea.

Tendințe izvorite din patimi instinctive și de conzervație, mai ales de cele de dominație, deschid ușele discordiei și dau naștere diferitelor conflicte sociale.

Distribuirea neegală a muncii și mai ales nepriceperea și lipsa conștiinței adevărate și a sentimentului de răspundere din partea unora provoacă o anumită perturbație în viața organismului națiunii.

Idealismul și egoismul (mai bine zis materialismul) par'că poartă o luptă feroce, pe viață pe moarte !

Egoismul, caracteristicul epocii noastre își infiltrează din ce merge mai adânc rădăcinile otrăvitoare în toate păturile sociale.

Provoacă o emoluție, o adevărată luptă între clasele sociale în scopul acaparării materiei.

Din această luptă unii se înalță la o treaptă providențială, exploatând izvoarele materiale mai intenziv. Firește pentru interesele proprii, disconziderând și alungând clase sociale întregi către prăpastia pieririi. Cei slabi, îndemnați de imperativul imbold de conzervație, se svârcolesc cu disperare pentru procurarea mijloacelor de existență.

Nu arare ori ni se ofere prilejul să vedem indivizi cari au pretenția a-și aroga roluri de conducători în „refacerea socială“ abuzând de poziția lor, și în loc de a-și depune toate forțele în serviciul prosperării neamului și a infiera fără cruțare pornirile pătimașe ale unora, cari agravează situația: îi favorizează chiar — cum am zice — lăsându-se conduși de impulsurile instinctelor de proprietate deviate, transformate în cele mai meschine patimi, rostogolindu-se astfel în noroiul vițiilor . . .

*) Dr. N. C. Păulescu: „Cele patru patimi și remediile lor“ 192', p. 55.

II.

Aceste și încă nenumărate inconveniente sociale ce s'ar putea înșira într'un lanț nesfârșit și care rod din temele organismul nostru național, ne fac să ne gândim cu oarecare îngrijorare asupra viitorului, impunându-ne să căutăm și să aplicăm mijloacele de remediere și de profilaxie, înlăturând condițiile în cari se desvoaltă aceste rele.

Și în aceasta direcție, rolul cel mai important îi revine școalei. Puterea ce-o exercită asupra elevilor se resfrânge și asupra părinților și-a societății întregi.

Razele sale binefăcătoare trebuie să lumineze și să încălzească inimile tuturor și să elimeneze din sufletele molipsite de viciu și patimi, toate înclinațiunile rele. Prin puterile sale covârșitoare numai ca csto în stare a pcectlui soartea viitorului atât a indivizilor, cât și a națiunii și societății.

Școala înaltă sufletul din molozul viciilor către un scop mai nobil, în domeniul unei lumi ideale.

A desvolta suflete, a cultiva morala, iubirea, a întări sentimentele altruiste și cele naționale; a deștepta spiritul de conștiință națională și de solidaritate etnică; a forma caractere tari, a pune bază fericirii pământești și cerești spre ajungerea scopului suprem pentru care este creat omul: sunt tot atâtea datorii ce trebuie să ocupe locul de frunte în programa de muncă a fiecărei școli.

Școala viitorului va trebui deci să-și exerciteze puterea sa în aceeași măsură asupra minții cât și asupra inimii. Ea va lega sufletul fiilor unei națiuni. Civilizație adevărată se poate concepe numai acolo unde *inteligenta și cultura inimii* merg umăr la umăr.

Germanii ne servesc cea mai eclatantă pildă pentru demonstrarea acestor adevăruri.

Deși inzeștrați cu cele mai puternice arme ale științei, Germanii în războiul mondial s'an dovedit inferiori acelor care aveau suflet mare, cultura inimii: *caractere desăvârșite și virtuți superioare*. Victoria finală a fost deci acestor din urmă.

Școala germană prin unilateralismul său și-a pierdut simțul realității și stând sub influința orgoliului național a desvoltat numai intelectul, neglijind desvoltarea *personalității*.

Insușiri sufletești nobile: simțul de jertfă, sentimente altruiste, respectul altora etc. calități caracteristice ale poporului nostru, nu le găsești nici la un german.

III.

Pentruca școala să se poată achita pe deplin de marea importanță ce-o are în consolidarea și cimentarea națională, va trebui să aibă întotdeauna sufletul mare, înțelegător, plin de cel mai curat idealism și conștiința răspunderii, scutit de amărăciunile ce le provoacă lupta pentru existență și desăvârșit în *cultura inimii*.

Și durere, chiar acest suflet care este *învățătorul*, în majoritatea cazurilor este lipsit de multe din calitățile amintite. Urmarca firească este că și rezultatele școlii sunt mediocre.

Nunai un om parțial și care calcă pe convingerea sa proprie va putea noga adevărul, că învățătorul este factorul primordial întru formarea caracterelor.

Notele fundamentale din cari se desvoaltă calitățile cele mai subtile ale individului ridicându-l până la o *personalitate*, sunt infiltrate în inimă de primul învățător. Și aceste note sunt așa de tari încât îl călăuzesc pe om până la mormânt.

Asemenea îl pot predomina pe un individ și însușiri rele, datorite educației insuficiente ori chiar greșită ce i-s'a făcut în primii ani de școală.

Soarta prezentului și viitorului depinde astfel în cea mai mare parte de la învățător!

Având deci un rol atât de însemnat în viața unui popor și fiind cel mai important factor în munca de primenire și prosperare a neamului, va trebui să reliefăm în continuu calitățile ce trebuie să le aibă și să oțelim armele de care va trebui să dispună întru ajungerea scopului.

Conștient întru toate lucrările sale izvorite din iubire adevărată și întemeiate pe sentimente altruiste și o voință bine disciplinată și un caracter moral idestructibil. Aceste sunt cele mai puternice arme, care îl conduc către „*ideul*“.

„Școala adevărată pornește de la blândete și iubire.“ *)

Se poate oare ca un învățător conștiu de importanța și greutatea chemării sale de-a educa suflete — fiind în mijlocul atâtor fețe vii și inocente, priviri dulci și curate ale micuților — să nu simtă vibrându-i în piept cerzile iubirii?!

Fiind încunjuțați de atâta nevinovăție și puritate sufletească, simțim parcă involuntar mișcându-se în întreg *eul* nostru cele mai nobile sentimente. O șoaptă internă, misterioasă ne pre-

*) S. Mehedinți: „Altă creștere“ pag. 48.

zintă înaintea ochilor noștri sufletesti unul dintre principiile fundamentale a legislației creștine, că: „unora ca acestora este împărăția Cerului“...

Și noi, cari în valurile vieții nu ne-am putut păstra aceea puritatea sufletească din copilărie, sub presiunea privirilor nevinovate să ne examinăm conștiința pentru a putea aduna într'un mănunchiu calitățile nobile și pentru a putea forma caractere tari obținute prin muncă sistematică și adevărată.

Pentru a putea forma adevărate personalități, cari vor ridica poporul nostru la nivelul ce-i este destinat în concertul popoarelor, se recere dezvoltarea armonică a intelectului și a culturii inimei pentru fiecare individ.

Educația trebuie să ocupe locul de frunte în activitatea învățătorului!

Să nu se uite însă că „educația“ nu-i vre-o artă misterioasă, ci o știință, iar toată filosofia ei se mărginește la atât: *să îndrumați pe copil*, potrivit cu dezvoltarea creierul lui, *către munci adevărate*, spre a-i forma „*deprinderi tari!*“ *) Adecă caractere. Vor trebui cautate numai condițiile între cari se poate efectua aceasta muncă și mijloacele prin cari putem atinge scopurile formulate mai sus.

Chiar în aceasta constă dexteritatea unui învățător, pe care și-o poate însuși prin o experimentare proprie combinată cu experiențele altora.

Mulți, chiar și dintre educatorii profesioniști, își uită de adevărul, că copiii nu se pot educa numai cu euvinte goale — fie acele cât de frumoase — ei prin fapte, prin ceea ce suntem noi înșine, căci numai atât valorăm cât putem produce.

Numai un caracter moral bine determinat poate produce efecte durabile asupra copiilor. Atunci dacă între ceea ce propagăm cu graiul și între ceea ce suntem de fapt — individualitatea noastră — există cea mai perfectă armonie, și dacă exemplele ce le prezentăm copiilor, fie prin faptele proprii ori străine, justifică o conduită morală ireproșabilă! Spiritul de observație a copiilor ușor poate descoperi contrastul dintre vorbe și fapte. Să fim deci foarte precauți, ca să nu ne discredităm înaintea lor. Atunci toată munca noastră educativă devine iluzorie.

* * *

În opera de reconstruirea vieții sociale, autodisciplinarea are un rol covârșitor. Caracterul propriu trebuie format în continuu cu cea mai mare grijă. Munca aceasta a noastră va influența mult mai intensiv asupra copiilor decât vorbele goale neconfirmate prin fapte.

Unii părinți conduși de sentimente de nemărginită iubire și grijă ce le păstrează copiilor, pentru întemeierea fericirii acestora, se întrebă adeseori cu oarecare nedumerire: ce să facă în interesul copiilor, cum să-i scutească de multele ispite ce-i urmăresc la tot pasul, și cum să le asigure fericirea?

Iată cele mai cardinale probleme de rezolvat în domeniul educației, de cari trebuie să fie preocupați toți părinții conștiențioși!

Și aceasta îngrijorare justă a părinților față de soarta și viitorul copiilor proprii, trebuie să preocupe fără întrerupere și pe educatorul profesionist.

Aci involuntar ni se învoacă în memorie adevărul unui mare pedagog când spune cam astfel: „Nizuiește-te a fi întru toate ceea ce dorești a face din copil!“

Guvernează-te însuși prin suprimarea afectelor, prin o muncă cinstită și desinteresată! Alungă din jurul tău, prin desvoltarea voinței proprii, tot ceea ce s'ar opune principiului moral, și vei isbuti a pune temelia educației adevărate!

Dacă în calea vieții nu vom fi călăuziți de cel mai înalt adevăr moral, și dacă impulsiiile provocate din instincte morale nu vor fi supuse celei mai stricte cenzuri și autodisciplinări, spre a le scuti de deviarea dela scopul natural: nu vom putea educa.

Putem constata cu ușurință, cum că conștiința proprie este cel mai sever și imparțial judecător și critic al faptelor noastre. Indiciile acestui critic să le urmăm cu cea mai mare strictețe.

Ceea ce pretindem dela copii, să o pretindem mai întâi cu cea mai mare seriozitate dela noi înșine. Vrem să creștem din elevii noștri oameni muncitori, cinstiti, de ordine, onești și morali? Nu vom reuși nici când, dacă noi nu dispunem de acelea calități și faptele noastre le contrastează.

Caracterul propriu se evidențiază în expresia feței și a privirilor noastre! Sufletul copilului atât de accesibil și impresionabil o simte aceasta mai intensiv ca ori și cine.

„Un caracter mai superior se prezintă în fața copiilor ca și

un simbol puternic, care va desvolta în sufletul lor înclinațiunile de imitație spre bine și le va dirigia în aceasta direcție.

De aci rezultă, că în știința educației care are un teren atât de vast și delicat, autoeducația, educatorul este factorul cel mai covârșitor. Numai acela poate îndeplini cu succes rolul de guvernator, care s'a deprins mai întâiu a se guverna pe sine.

Și fiindcă în opera educației nici când nu trebuie să pierdem din vedere legile moralei științifice, care prescriu conformarea tuturor acțiunilor noastre trebuințelor morale: să ținem seama de mijloacele, care împiedecă dezvoltarea patimilor. Cel mai eficace remediu contra patimilor este voința.

Diferite soiuri de pedepse, ce le aplică unii ca mijloace coercitive față de copii, aproape nici când nu-și au efectul dorit. Singură voința, adeca puterea ce sufoacă și încătușează impulsile instinctive și distruge pornirile pătimase supunându-le unor năzuințe mai înalte și mai nobile: influințează în mod efectiv asupra elevilor.

Atunci când învățătorul va reuși să fie stăpân peste înclinațiunile sale și pornirile pătimase le va putea suprime cu o mână de fier, dând dovada de un caracter tare: atunci massa elevilor se va pleca și supune necondiționat voinței sale.

În rezumat: cine se dedică acestei sublime misiuni de a instrui și educa pe alții, va trebui mai presus de toate să-și formeze caracterul și prin disciplinarea voinței să-și creeze o personalitate! El va forma punctul de concentrație pentru elevi, pe cari îi va obișnui la o muncă sistematică și la selecționarea puterilor pentru a putea învinge greul vicții.

Elevii se formează după chipul și asemănarea învățătorului.

Prin o conduită schițată mai sus, învățătorul va reuși a fi mijlocul cel mai eficace de profilaxie și remediere întru vindicarea organismului societal și va pune temelii solide acelu stânci puternice, care va spulbera toate încercările valurilor primejdioase menite să distrugă acest organism.

IV.

Din cele spuse se desprinde un adevăr incontestabil că, școala primară este cel mai puternic mijloc pentru regenerarea omenirii și societății în *general*, și pentru imprimarea și dezvoltarea notelor caracteristice etnice, perpetuarea și întărirea sentimentelor naționale în *special*.

Chiar bazate pe aceste adevăruri, guvernele dela Unire' încoace au manifestat tendințe vii pentru îmbunătățirea acestei instituțiuni.

Cu toate aceste s'a făcut prea puțin, abia un început modest pentru ridicarea prestigiului școlai primare.

Învățătorii începători plini de avânt și idealism, în cele mai multe cazuri se izbesc de decepții! Când din salariul așa de modest nu pot face față nici celor mai elementare necesități de existență și pretenții sociale, cum să mai aștepti să răsară în jurul lor razele indestulirei și mângăerii? De aci rezultă în mod firesc că o mare parte a învățătorilor începători părăsesc careira dascălească.

Accst proces de descompunere trebuie împiedecat!

Rândurile învățătoarești să se întărească prin organizație unitară profesională și lupta pentru realizarea doleanțelor învățătoarești să se bazeze pe cea mai desăvârșită solidaritate!

Disciplina și solidaritatea să fie normele călăuzătoare!

Statul și societatea va trebui să aibă mai mare solitudine pentru învățători.

Numai atunci școala va putea continua munca de până acum, verificată cu atâta droptate din partea unei dintre cele mai înalte autorități oficiale d. P. Ghițescu directorul general al învățământului primar și normal, când a spus la congresul învățătorilor din Ardeal ținut la Timișoara, că școala primară este instituție de instrucție națională și că singur învățătorii au muncit după războiu în mod real pentru ridicarea și cimentarea României.

Zălau, la 23 Septemvrie 1925.

D. Mărgineanu.

Lumină, cât mai multă lumină și inimă, că legea e bună.

Conf. ținută la adunarea asociației Inv. subsecția Tășnad.

La adunarea asociației învățătorilor Sălăjeni, subsecția Tășnad, — mă simțesc acasă, în lumea în care am muncit și muncesc. Cunosc bătăile inimei colective, cinstitute vrednice în muclele ei. Umblând pe la școlile D-voastră, am consultat împreună defectele, neajunsurile, lipsurile de cari sufer școlile și cari fac, ca unele din dispozițiile bune ale legii să nu poată fi aplicate cu adevărat. Sunt convins, că cu toții clădim, clădim lumii mai sârguincios, clădire de suflete, pentru că cu toții avem misiunea națională a unității desăvârșite a sufletelor românești.

Și totuși mă gândesc la aceia dintre noi, cari nu înțeleg sau nu vreau să înțeleagă, că chiagul zidirei este jertfa. Organizația școlii populare de astăzi vrea calități de putere și de răbdare, de solidaritate și energie. Nu supuși plecați, și ascultători ci Români stăpâni trebuie să dea școala poporului. — Adevărata vârtute românească trebuie să fie activă, cea ce înseamnă, că trebuie să îndemne tinerele generațiuni a produce și a crea. Deci o școală cu caracter teoretic, verbalist fără nici o încercare de adoptare la condițiile și nevoile vieții — astăzi nu mai are dreptul la existență.

Să deschidem deci la primele pagini, scrise de ceice s'au gândit la reforma învățământului. Se zice: Dela Unire, care începe o fază nouă în istoria poporului nostru, volume s'au scris, despre legi, reforme, despre regulamente, cari vor veni să aplico legile. Minuni se vor face pentru aducerea școlii poporului mai departe, pentru întemeierea ei mai adâncă, pentru ridicarea ei mai sus.

În întrunirile și convorbirile ce s'au ținut în aceasta privință, toți reprezentanții din vechiul regat ca și reprezentanții ținuturilor alipite, au spus cu sinceritate, că simplii țărani trebuie să ajungă a înțelege patrimoniul culturii naționale, iar cu

cultii cari alcătuiesc clasele conducătoare, trebuie să ajungă a pricepe poporul în starea lui adevărată. Deci sa impus unificarea organizării învățământului. Este interesant să observăm, că după războiul mondial, mai în toate statele se discută reforma învățământului. Au fost puse mai ales într'o lumină crudă marile neajunsuri ale învățământului, care este învinuit, că n'a dat popoarelor pregătirea pentru viață pe care erau în drept s'o aștepte dela el.

Cu alte cuvinte plângerea, care se ridică de pretutindenea este, că școala dă, e drept, celor ce trec prin trânsa, ceea ce s'a luat obiceiul a se numi „Știință de carte“, dar nu le dă putința să stăpânească viața, adoptându-se ușor și deplin cu realitatea ei.

Plângerea aceasta, mai ales la noi la Români, e de când s'a deschis primele școli. De mirare e numai că ea se ridică mereu și prea puțin se face pentru a îndruma învățământul pe o cale mai bună. Sau dacă s'au făcut încercări n'au dat încă rezultatele dorite?

E un fapt cunoscut, de toți etnografii, că popoarele primitive sunt mai adoptate la condițiile vieții lor, decât oamenii civilizați. E drept, că existența celor dintâiu e mult mai simplă, decât a celor din urmă, învață cele de trebuință pentru viață în mijlocul realităților ei, pe când oamenii civilizați să pregătesc pentru viața lor complicată cu multe trebuințe, închiși între părțile școalelor, unde nu-și bat capul decât cu cuviința. Ieșiți din școală nu caută imediat soluțiile în analiza directă a faptelor concrete, adevăc a ideilor învățate din cărți.

Educația inadevăr trebuie să pregătească pe om pentru cele ce are de făcut, ca să trăiască. Asemenea deprinderi nu se pot căpăta, decât mânuind lucruri reale în viață. Principiul acesta este așa de simplu și de limpede, încât oricine își dă seama de adevărul lui elementar, nu poate să nu privească cu adâncă mirare la calea nefirească pe care a luat-o învățământul de atâta vreme și care a dat prilej să se ridice plângerile necentenite.

Dela începutul timpurilor moderne încoace, învățământul european s'a dezvoltat sub influența foarte puternică a doi factori culturali de căpătenie. Creștinismul evului mediu și umanismul renașterei.

Școala creștinismului evului mediu nizu să facă cuvântul scripturii accesibil rațiunei omenești. De aici orientarea spre ști-

ința din cărți și obiceiul de a lua cu dovezi „cărțile“ în discuții nu faptele cele din viață. În rarele școli mănăstirești, de pe vremile de ignoranță generală din veacul de mijloc — în care urmau ecclziastici, erau izolați de realitate și erau crescuți în ajutorul memoriei, din scoartă în scoartă. Aceasta tradiție s'a păstrat și mai târziu în școlile confesionale de sub conducerea clerului. Din aceste școli cu verbalismul la culme am ieșit și noi învățătorii mai bătrâni. Dar pe vremile acelea, am adorat instituțiunile acele, chiar dacă au avut defectele lor, căci altele nu ni-sa dat să avem.

Al doilea factor puternic, care am zis, că a influențat învățământul a fost umanismul renașterii, care încă a lucrat fără să vrea în aceeași direcție. Conducătorii acelor vremi copereșiți de superioritatea zdrobitoare a operelor anticității clasice, convinși că adevărul, binele și frumosul nu se pot găsi decât în acele opere, au desgropat monumentele artistice, stientifice, filosofice ale anticității.

Școala umaniștilor ajunge, astfel, iarăși la rezultatul superstițios al cărților. Căci cărțile erau depozitarele strălucitei moșteniri clasice peste a cărei perfecțiune era inutil să încerce cineva a se ridica.

Dar să mergem pe firul reformatorilor mai înainte. La înriurirea acestor două mari curente, a venit burghezia născândă, cu aplicarea către „cât mai multă știință“. În lumina acestor epoce, cum învățământul, ieșit pe de o parte din vechile școli medievale ale călugărilor din mănăstiri, ale umaniștilor renașterii, apoi ale burgheziei -- în tot timpul -- a păstrat respectul tradițional al „Cărții“, cu inevitabilele metode de memorizare în care elevul e îndopat pe neamestecate, cu alimente grele de mistuit și când e pus să mestece după comanda învățătorului. Dar un popor nu poate trăi cu știința de gramafon.

Toate fazele aceste metodice să mai practică de către foarte mulți învățători. Atât de ceice-mi spun: „Eu am o experiență a vieții“, cât și de tinerii cu puțină învățătură și cu multă închipuire și „mofturi“.

Eu pretuiesc fiecare forță dăscălescă, în organismul școlii, care ține la trecut și e supusă evoluției continue, ca o avere națională. Vă mărturisesc, că toți dascălii, cari au dus lumina înainte, au învățat singuri și în alt chip de cum au învățat în școala Ecclesiei primitive, cu tradiționalismul ei îndărătnic au în-

vătat pe calca fircască a jertfirei de sine. Știam că ochii noștri, urechile noastre, toată viața noastră — mai ales în ultimele decenii în Ardealul supus ungarilor, — nu văd, n'aud, decât lucruri străine, traiuri străine de viața poporului nostru, deci însuflețiți de iubirea de neam, ne-am refăcut singuri educația. — Ceți că învățământul așa cum era întocmit, duce la rezultatul neașteptat: nonumăratele cunoștinți înmăgăzinate cu ajutorul memoriei se perdeau foarte repede. Și precum zisei, așa se întâmplă și astăzi. La absolvenții școlilor normale primare, am observat lipsa totală de curiozitate după lumină nouă, la unii uitarea foarte repede și completă a tot ce a învățat. Golul spiritual s'a întins printre noi și cu „umpluturile provizorii“ suplenți, ajutători, a-ceasta concesie ridicolă și păgubitoare a vremilor noi.

De aici oamenii aceștia, nu vor să știe de vre'un principiu, ci pândesc ocazia potrivită de a obține ceia ce vor, fiindcă sunt convinși, că lucrurile merg la întâmplare și pe apucate. În fața acestor constatări ne întrebăm cu durere, că ce ar fi fost progresul neamului, dacă școala în loc să sleiască puterile tinerelor generații fără de nici un folos, le-ar fi dezvoltat deopotrivă, cu sollicitudine și cu pricepere făcându-le capabile de producțiune inutilă.

El vădit zice Minst. Instr. publice în expunerea de motive la legea învățământului, că scopul lui nu poate fi numai transmiterea cunoștințelor, ținta lui superioară trebuie să fie dezvoltarea puterilor firești ale tuturor puterilor creatoare, nu numai de idei ci și de fapte ale tinerilor generații.

Legea învățământului asigură mai întâi dezvoltarea generală a puterilor firești ale tinereții, cari apoi se supun în cursul superior unei selecțiuni speciale, descoperind pe acelea care ar da maximul de producțiune utilă, spre ale pune în condiții cât mai prielnice de creștere și perfecționare. Așa progresând se va ajunge acolo, că nu numai profesiunea de avocat sau medic, sau de profesor, vor fi rațional pregătit, ci și meseria de simplu plugar, de simplu văcar, de simplu cismar de sat etc.

Ei, bine, veți zice în cor: Pute-va învățătorul răspunde chemării sale adevărate?! Una e viața sufletească a școlarilor și alta e aplicarea programei! Dacă puneți așa problema, atunci survine un conflict între școală și viață. Chiar acesta este nodul gordian al învățământului, pe care noua problemă o rezolvă. Acela înățător, care se ridică la concepția înaltă a rostului școlii preconizat chiar prin noua lege, va ști că are libertate de

acțiune în cei 7 ani de școală, cu repartizarea materialului pe 7 clase. În această școală spre ale realiza și mai mult aplicarea principiului, care stă la temelia didactică, că „învățământul să fie intuitiv“ s'a impus cunoștințele cerute de condițiile regionale și ale vieții, iar pentru scăparea din analfabetismul, care ne apasă cu 70% s'a introdus cursurile de adulți, cari n'o să dureze mult, dacă să va aplica legea cu rigoare, nizuindu-se fiecare om ași purta copiii la școală cel puțin patru clase, până sunt mai mici, ca să nu fie nevoiți a umbla la școală în etatea dela 16 și 18 ani.

După redactarea noii legi școlare, golul simțit s'a umplut acum prin noua programă, care să va distribui fiecărei școli, a cărei necesitate s'a simțit dela prima zi a noii legi școlare.

În fața noului program, zic, că învățătorul are un rol mai înalt decât acela al sclăviei la programă. El trebuie să inoveze, să schimbe, să contribuie cu întreaga sa ființă la marca îndeplinire a datoriei sale. Aceasta datorie trebuie înțeleasă ca o artă, care trebuie creată în fiecare moment, nu ca o aplicare a unor principii abstracte, ele să-i fie călăuza, dar nici odată să-l facă sclavul lor.

Învățătorul are la îndemână natura, cu animale, plante, minerale și dacă este un om silitor, are tablouri, albumuri, arne, obiecte legate de trecutul neamului nostru. Va pătrunde restul lucrurilor, puterile naturii, pentru o valorizare cât mai întinsă a bogățiilor naționale.

Să vorbește de Călugăreni, de Răsboieni, de Alba-Iulia, de Mărăști, de Țară și de neam, dacă învățătorul nu găsește în inima sa, metoda cu care să înscrie pentru toadcauna asemenea lucruri în inima școlărilor săi. O! atunci să înceteze acela de a profana sfântul nume de învățător.

Pecăt știm din declarațiile conducătorilor învățământului, să vor lua măsuri pe calea legislativă, spre a depinde pe membrii corpului didactic cu noile metode și mai ales spre a îndruma școala normală și școala de aplicație, în spiritul școlii active.

În timpul cât a condus Ministerul d. P. P. Negulescu a încercat să introducă aceasta inovație în proporții cam restrânse prin D-nii inspeciori gen. Nisipeanu și V. Saxu au adunat în principalele orașe din vechiul regat pe membrii corpului didactic primar și le-au făcui lecții model, după unele metode noi. Mișcarea începută a fost bineprimită de membrii corp. didactic.

O organizare a Serviciului de control va lărgi și preciza atribuții inspectorilor revizorilor, va statua garanțiile, că bărbății aceștia să aibă calitățile necesare îndrumărilor, și autoritatea morală care să câștige și să încălzească sufletele pentru reformele noiei legi școlare.

Școala normală va trebui să ne dea pe învățătorul dorit. El este sufletul școlaei și el trebuie bine pregătit pentru a răspunde chemării sale, după cum prea bine a spus-o d. ministru Angelescu în expunerea de motive: Orice reformă valorează însă atâta, cât valorează cei îndatorii să o aplice, și atât cât aceștia sunt la înălțimea cerințelor vremii și i-și dau seama de importanța misiunii și îndatoririlor lor, Legile regulamentele, programele, toate mijloacele de învățământ nu pot da nici un rezultat, dacă lipsește factorul dătător de viață; învățătorul.

Pentru aceasta rocunoaștere, sufletele noastre, trebuie să pătrundă adâncurile de experiență cristalizată în școala vremurilor nouă, în ea vom sorbi energii, care vor face școala poporului, mai bogată, mai împodobită, mai înaltă.

Prin urmare, să ne punem pe muncă asidună și cinstită, și numai sub înboldul conștiinței noastre curate și înalte — și mai ales acum, în vârtejul ameiitor a luptei de refacere și în tendința tot mai mare de prestigiu național, trebuie, e imperios chiar, ca principiile, spiritul legii nouă, să se aplice de toți învățătorii poporului.

Așa, cu mai multă lumină și inimă, legea e bună.

Emil Pocola.

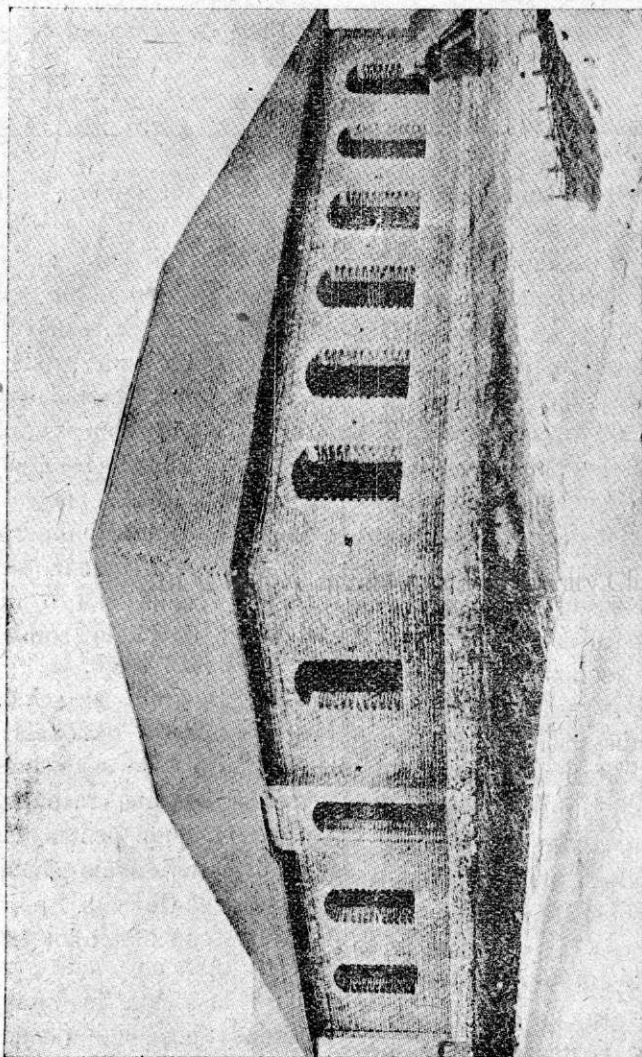
ACTUALITĂȚI

Noul an școlar. Cele ce le vedem, că se petrec acum la începutului noului an școlar nu sunt buni auguri pentru învățământul primar din județul nostru. Deși s'au luat din bună vreme cele mai estinse măsuri și s'au dat instrucțiunile necesare pentru asigurarea bunului mers al învățământului, în multe cazuri au rămas fără rezultat. Localurile școlare nu s'au reparat și curățit la timp; unele Comitete școlare acum le fac. Mulți învățători și-au ocupat târziu posturile, alții nici azi; unii pleacă la armată ori își părăsesc posturile fără să raporteze Revizoratului școlar, ca să poată lua măsurile de lipsă. Absențările dela cursuri pe o zi două fără concediu sunt prea dese. Noile și vechile localuri școlare, ridicate și susținute cu trudă și cheltueli enorme nu sunt îngrijite cum ar trebui. Dar nu mai continuăm; iecoaia începe a deveni prea posomorită.

Revista „Școala Noastră“, care bate la ușa învățătorimei cu atâta înzistință de un an și jumătate, o scoatem cu gândul, ca prin ea să putem servi mai bine și cu mai mare efect interesele învățătorului, a școlii și a corpului învățătoresc. În acest scop ne-am folosit și ne vom folosi și în viitor de articole, în cari se tratează diferite chestiuni școlare și administrative, am dat sfaturi și știri în legătură cu viața școlară și am publicat la partea oficială toate instrucțiunile și ordinele, cari interesează școala și pe învățător. Am arătat lipsurile și modalitatea cum s'ar putea delătura ori reduce cel puțin.

Timp îndelungat am retăcut toate abaterile și neglijințele folosindu-ne pentru îndreptarea lor de mijloace aplicate cu escluderea publicității. Când am văzut, că aceasta modalitate nu ne duce la bun rezultat, am publicat în revistă cu numele pe toți aceia, cari s'au făcut vinovați de abateri și neglijințe. De acest mijloc de îndreptare, ori cât de mult ne displace, va trebui să ne folosim și în viitor. Ne ar plăcea însă să avem cât mai puține cazuri, lucru care depinde dela Corpul didactic. Din parte ne dorim, ca scrisul nostru să fie bine înțeles și urmat pentru înflorirea învățământului și demnitatea corpului didactic.

Noile construcții școlare din județul Sălaj.
Școala primară de stat din comuna Cheud.

Edificiul este compus din 2 sale, cancelarie și locuință. Comitetul central de construcții școlare a contribuit la edificare cu suma de Lei 72.013.50.

Va fi una din cele mai frumoase clădiri școlare din județul nostru.

N. Nistor

secret. com. central.

CRONICA

IDEI ȘI FAPTE

O revistă bună de familie. Înainte de războiu să ceteau de către familiile românești mai cu seamă revistele: „Luceafărul” și „Cosinzeana”. Amândouă se tipăreau în condiții tehnice superioare și prin materia variată ce-o tratau, prin estinătatea abonamentului, amândouă își asiguraseră un număr destul de însemnat de cititori din toate straturile societății. Revista „Luceafărul” nu mai apare astăzi, iar „Cosinzeana” se luptă cu greutate mari, cari se resfrâng mai cu seamă asupra calității hârtiei, a clișeeilor și a formatului. În Țara veche, situația e și mai tristă. În afară de revista „Ilustrațiunea”, nu există nici o altă publicațiune care ar putea fi pusă la îndemâna familiilor. Costul abonamentului este însă așa de urecat încât revista nu poate ajunge niciodată pe masa unui intelectual dela țară.

Poate tocmai de aceia la adunarea generală a „Asociațiunii” ținută mai zilele trecute la Reghinul-săsesc s'a discutat și schimbarea revistei „Transilvania” într-o „bună revistă de familie”.

De Victor Lazar — cunoscutul profesor dela Cluj — într'un articol publicat în revista „Societatea de mâine” ocupându-se cu această chestiune, arată cum crede Dsa, că s'ar putea creia o astfel de revistă. Ea ar trebui să cuprindă:

1. Un roman. (De preferință românești, în caz contrar, traduceri bune din limbi streine.)

2. Fiecare număr să conțină o schiță sau o novelă. (lucrări originale românești.)

3. Poezii bune.

4. Biografii și schițe din istoria noastră națională.

5. Dări de seamă asupra cărților apărute, recomandând pe cele bune pentru familie.

6. Descrieri ale pământului românesc. Obiceiuri populare. Vieța concetățenilor noștri.

7. Articole scurte referitoare la vieța în familie, la gospodărie și la igienă.

8. Popularizarea noilor idei, cari se agită în mișcarea culturală a lumii.

9. Cronici teatrale.

10. Articole de popularizare despre: muzică, pictură și sculptură.

11. O revistă obiectivă a vieții politice interne și externe.

12. Fiecare număr să cuprindă cât mai multe ilustrațiuni bune.

Revista noastră se asociază la această propunere și dorește ca în cel mai scurt timp să vadă delăturate atâtea reviste streine, cari și astăzi se mai răsfață pe mesele familiilor românești din toate provinciile alipite. Poate, că această inițiativă n'ci n'ar putea-o lua altcineva decât tot venerabila noastră „Asociațiune”.

„**Suferinți negralte**”. Sub acest titlu, revista „Societatea de mâine” vorbind de mizeriile ce-i-se fac Dlui profesor universitar Dr Onisifor Ghibu, care e amenințat să fie scos cu forța din „Casa Învățătorilor” din Cluj, între altele serie următoarele: *„Organizatorul Universității din Cluj și al instituțiilor sale nu poate fi brutalizat și dat afară din casă punându-i-se mâna în piept ca într'o țară de vandali. De altă parte regretăm și mai mult, că s'a găsit în țara românească un comitet compus din învățători, care să aducă această rușine pe școala românească, de-a încerca evacuarea dintr'un cămin universitar a omului, care a redat românilor universitatea, luând măsuri, ca nimic să nu dispară din aranjamentul și confortul*

de care se bucură astăzi fii lor.”

Arată și acest caz, ca multe altele până unde poate duce patima politică și la ce urmări triste poate ajunge o organizațiune profesională condusă de *mărunți politicieni de ocazie*. Învățătorimea e datoare să tragă la răspundere pe acești conducători, cari își depășesc mandatul și prin actele lor nechibzuite ridică împotriva învățătorimii întreaga opinie publică a țării.

Școala normală de băeți din Zălau. Știe toată lumea, că această școală este așezată în mai multe edificii și că o bună parte de timp o petrec elevii circulând în nesfârșite linii de câte doi pe străzile orașului, fie pentru a merge la masă, la lucru manual sau la culcare. Bunul mers al învățământului este astfel simțitor împedecat. Auzim, că pentru anul viitor Ministerul ar intenționa începerea edificării unui nou local de școală la capătul străzii Ferdinand în mijlocul unei grădini frumoase. ce se întinde la poala Meseșului. Aplaudăm din toată inima planul aceasta și dorim realizarea în cel mai scurt timp. Dacă se pot ridica atâtea școli normale în mijlocul țării, — cheltuindu-se sute de milioane — se pot cheltui și la frontiera

țării — alte câteva zeci de milioane — pentru a se demonstra, că sollicitudinea conducătorilor este una și aceeași pentru toate provinciile.

(*Mai adaug în paranteză, că de această sollicitudine ar trebui să se bucure și noile construcții școlare din întreg județul.*)

Administrația noastră are cuvântul. La o întrunire a notarilor din județ — ținută în com. Zoan — câțiva notari aparținători minorităților au avut o atitudine detestabilă. Au criticat oamenii de conducere ai județului, și-au regretat fericitele vremuri de odinioară, când nu trebuiau să vorbească „în limba aceasta“.

Întrebăm pe Dl. Prefect Iulian Domșa ce măsuri a înțeles să ia față de acești funcționari în sufletul cărora și astăzi mai clocotește atâta ură. Noi îi recomandăm, ca să le dea puțința acestor oameni să meargă în țara acia unde nu vor mai fi siliți să ne vorbească limba! *La obraznicia lor noi să le răspundem eliberându-le un pașaport.*

Masa elevilor săraci:

Directorul liceului nostru: Dl. L. Ghergariu pomenește în co-

loanele ziarului „Meseșul“ de „masa elevilor săraci“ care ar trebui să ia ființă cu sprijinul material al bunilor români din acest oraș și din provincie. Cu câtă ușurință ar putea dona — marii noștri producători de grâu — câte 2—3 măji metrice și din costul lor să se poată întreține, luând masa la internat câțiva dintre cei mai silitori elevi ai liceului. O propunere care am dori să nu moară în coloanele „Meseșului“

O schimbare pe care o așteptam de mult: Cu începerea noului an financiar, actualele state de plată, cari au amârit viața salariaților de stat, vor fi înlocuite cu „carnete de salariu“ personale. Poate că odată cu introducerea acestor carnete ar fi bine să se mai majoreze și lefurile!

Recepția noilor localuri școlare: Cu începutul noului an școlar s'a început recepția localurilor școlare, cari au fost terminate. Membrii comisiei sunt Dnii: Dr. Aug. Caba inspector școlar, Inginer Kuzel, Nicolae Nistor și un controlor financiar.

N. N.

In comuna Băica din jud. Cojocna s'a stins din viață zilele acestea colegul nostru :

IOAN TERC-URCU

fost director de școală și sub-revizor școlar.

Trasmitem familiei condolențele noastre.

Redacția.

La începutul anului școlar școala primară din județul nostru pierde două puteri didactice, cari ar fi putut să muncescă încă cu folos pentru ridicarea culturală a poporului :

Elvira Ștefutu din Sălsâg

Ludovic Szilágyi din Camăr

Dzeu să-i odihnească!

Redacția

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȘTIRI ȘCOLARE

Numire de subrevizor.

Dl. Leontin T. Turcu este numit subrevizor școlar de control în plasa Cehul-Silvaniei și Jibou în locul Dlui Alex Pop, care a fost transferat la Gherla în aceeași calitate

Noul subrevizor și-a ocupat postul și a început activitatea. Sperăm, că deși tânăr încă am câștigat în dânsul un tovarăș de muncă harnic și priceput, iar învățătorimea un bun pretin și povățuitor.

Numiri în învățământ.

În posturile vacante din jude-

țul nostru au fost transferați și numiți următorii : Gregoriu și Victoria Vițianu la Zălnoe ; Gheorghe Hobjilă la Creaca ; Andreiu Nagy la Orbou ; Florica Hădan la Hidig ; Elena Kaitor la Jibou ; Zoltán Szabó la Nașfalău ; Paulina Marian la Poptelec ; Florica Vlaicu la Agriș ; Ioan Ardealeanu la Pîrul nou ; Ludovica Chira la Bogdana ; Traian Cionfi la Cehelie ; Gheorghe Sabău la Cigleacu ; Aurel Pop la Cheud ; Rozalia Cheregi la Chieșd ; Felicia Bran la Doh ; Elvira

Pușca la Marca; Rozalia Lazar la Șoimuș; Carolina Aciu la Unguraș; Silvia Dobocan la Buciumi; Ioan Negură la Panic; Florica Pop la Curitău; Elvira Pop la Bălan; Rozalia Coroianu la Odorhei; Lucreția Oros la Pereceiu; Emilia Nagy la Stărciu și Maria Crișian la Husia.

Le dorim tuturor spor la muncă!

Pentru complectarea celorlalte posturi s'au făcut propuneri și așteptăm numirile.

Penzionări Cu 1 Oct. a. e. trec la pensie învățătorii: Ioan Ciulea din Băița; Gavril Drăgan din Corni; Ludovic Biró din Bozieș; Sig. Horváth și Ludovic Török din Șimleu; Ludovic Kenyeres din Aghireș; Coloman Pokoly din Pereceiu; Ludovic Szabó din Nașfalău; Ludovic Magyari din Vârșolt; Bartolomei Szurmika din Crașna; Teodor Boțioc din Păgaia; Francise Lucs din Nădișul-Hododului; Andreiu Gulyás din Zălau și Ilie Ciocian din Tusa.

Posturi noui. Cu începutul anului școlar curent On. Minister a sistemizat posturi inv. noi în Panic și Pirul-nou (p. I.); Agrij, Arghihat, Cheud, Chișfalău, Curitău, Gălpăia, Giumelciș, Marca, Poptelec, Supurul de sus, și Șumal (p. II.).

În Cehul-Silvaniei s'a în-

ființat o școală de copii mici, la care a fost numită Valeria Todica iar în Șimleu s'a cerut înființarea postului al doilea.

Desființări de posturi. În lipsa de elevi s'a propus desființarea secțiilor maghiare din comunele Acăș, Aghireș, Cian, Ser și Vârșolt.

Imprimare școlare. Aducem la cunoștința Corpului didactic și pe aceasta cale, că la Revizoratul școlar se află tot soiul de imprimare școlare, cari se pot procura cu următoarele prețuri: Registru de primire 25 coale 45 Lei; de prezentă 25 coale 45 Lei; absenții și clasificări (catalog) pentru 60 elevi 75 Lei, și matricolă pentru 60 elevi 30 Lei și listă de absenții (lenevire) 1 L.

Invităm direcțiunile școlare să se provadă în cel mai scurt timp cu toate imprimările necesare.

De ale subsecției Jibou. Din toate părțile auzim plângeri, că unii membrii a subsecției județene nu achită taxele, lipsesc dela adunări etc. Așa bunăoară dintre membrii subsecției Jibou sunt în restanță următorii: 1. Ludovic Bereczky, Jibou 48 Lei; 2. Vasile Dobocan, Traniș 24 Lei; 3. Elena Czenk, Jibou 72 Lei; 4. Andrei Hossu, Cheud 24 Lei; 5. Iosif Iakab, Jibou 24 Lei; 6. Vasile Indrea, Someș Guruslău

108 Lei; 7. Ioan Moga, Rona 48 Lei; 8. Maria györgy, Jibou 72 Lei; 9. Vasile Pușcaș, Cuceu 48 Lei; 10. Emil Sărbu, Chechiș 48 Lei; 11. Iulia Teleki, Jibou 24 Lei; 12. Alexandrina Dr. Halász, Jibou 24 Lei; 13. Ioan Voda, Borza 24 Lei; 14. Cristina Langa, Vădurele 24 Lei; Ioan Georgea, Bălan 48 Lei; și 16. Gavril Câmpean, Gălpăia 24 Lei; iar dela adunarea din 21 Mai a. c. au lipsit, 1. Nicolae Ulmeanu din Cioara, Vasile Indrea din Guruslău, Vasile Dobocan din Traniș, Cristina Langa din Vădurele, Argentina Dumitrescu din Șoimuș și George Rusu din Jac.

Atragem asupra acestor împrejurări atențiunea membrilor corpului didactic primar și-l invităm să dea tot sprijinul moral și material acestei instituții dăscălești, menită a-i ridica prestigiul, deoarece fără muncă și jertfe nu se poate realiza progres și fără luptă învingere.

Mg.

Administrația școlară

II.

Timpul ce ne stă la dispoziție pentru rezolvarea agendelor atât de multiple, fie la catedră, cât și în administrație îl vom putea utiliza cu folos numai bazați pe un program de muncă bine determinat. Fie

care zi să-și aibă programul. Altfel ne pierdem în labirintul agendelor ce ni le impune datoria.

Impărțirea muncii pe zi să o executăm fără șovăială. Astfel se consumă mai puțină energie, rezolvirea agendelor înaintază paralel și ne rămâne timp disponibil și pentru lucrările personale și cele reclamate de familiile noastre.

Străduința multora se pulverizează fără a da rezultatele dorite chiar din pricina că nu au împărțirea rațională a muncii.

* *

1. Ajutoare pentru comitetetele rurale. În bugetele comitetelor școlare lipsite de mijloace s'au alocat la art. 6 unele ajutoare din fondurile Comitetului școlar județean. Ordonanțarea acestor ajutoare se face cu ordonanță de plată emisă în temeiul cererii înaintată de către Comitetul școlar respectiv. La cerere se anexează și un conspect despre încasările și plățile făcute de până atunci.

Comitetetele școlare interesate ar face foarte bine dacă ar grăbi cu înaintarea acestor cereri, ca să nu se mai repete cazurile din exercițiul 1924 că unele comitete școlare și acum reclamă ajutoarele pe anul trecut.

2. Com. școlar Asuajul de sus și altora. Comitetul școlar județean în ședința sa din 12 Sept, a. c. a hotărât, ca față de notarii cari nu achită la timp cota de 14% și alte sume prevăzute în bugetul comunal pentru școală, să se ia cele mai aspre măsuri.

Cei neglijenți vor fi înaintați imediat Consiliului de disciplină, iar comitetul școlar județean va interveni direct Ministerului pentru destituirea lor din post.

În senzul acesta s'a intervenit la dnii primpretori cu ordinul Com. școlar județean No. 1140—1925.

Accelerarea plăților o urmărește și Com. școlar județean prin borderourile No. 3. Chiar de aceia trebuie să se înainteze la timp.

3. Dlui L. Leleiu. Chestiunea terenurilor pomologice înființate de guvernul maghiar și așa numitelor fonduri școlare comunale, s'a soluționat prin ordinul circular trimis tuturor organelor administrative de Prefectura județeană cu No. 30 327—1925. din 12 Sept. a. c.

În senzul acestuia comunele sunt obligate să pună la dispoziția comitetelor școlare locale, toate terenurile menționate mai sus, pe lângă procese verbale din care l ex. se va înainta în termen de 15 zile Com. școlar județean.

Amnistierea acestor terenuri o va face Com. școlar local conform. dispozițiilor referitoare la administrarea celorlalte pământuri școlare.

4. Com. școlar Periceiu. Se pare că activitatea DV. se mărginește numai la redactarea și înaintarea cererilor pentru ajutor. Pentru ce în anul trecut nu a-ți intervenit la timp să se înscrie în bugetul comunal sumele necesare pentru repararea localului școlar conform Art. 162 din lege? Ori nu ați cetit ordinul Rev. școlar No. 1627—1624. publicat în „Școala Noastră“ Nr. 13—1924?

Comuna Periceiu har dlui este în stare materială destul de bună ca să-și poată împlini datoriile față de școală.

5. Dlui P. M. Cehul-Silvaniei Vacanța de cules nu se dă, deoarece astfel de vacanțe nu sunt prevăzute în lege. Onor. Inspectorat regio-conform. Art 62 poate acorda vacanțe regionale.

6 Com. școlar Sărăuad. Deatătea ori s'a publicat în aceasta revistă procedura ce trebuie urmată la arândarea terenurilor școlare și totuși nu vă conformați! Nu comisia de evaluare arândează ci comitetul școlar local. Comisia pur și simplu stabilește numai arânda. Contractele se redactază și înaintează spre aprobare în dublu exemplar, însoțite de toate actele necesare. Studiați mai temeinic dispozițiile anterioare date în aceasta privință!

D. Mărgineanu.

PARTEA OFICIALĂ

In aceasta parte a revistei se vor publica toate ordonanțele și circularele autorităților școlare superioare. Datorința directorilor și a conducătorilor autorităților școlare subalterne este, ca îndată după primirea revistei, să le înregistreze și execute conștiencios, în cel mai scurt timp.

Revizoratul școlar al județului Sălaj

No. 2102—1925.

Expoziția de lucru manual.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Inspectoratul Reg. H. școlară Oradea-Mare No. 8733—1925 Oradea-Mare, la 9 Sept. 1925. Domnule Revizor, Luăm act cu mulțumire de succesul frumos ce ați avut cu expoziția de lucru manual a școlilor prim. din jud. Sălaj. Comunicați recunoștința noastră învățătorilor, cari au contribuit cu munca lor la succesul acestei expoziții. Inspector Șef.: ss. Corbu Silaghi. Șef. serviciului: ss. Pop.

Zălau, la 18 Septembrie 1925.

No. 2153—1025.

Intrebuințarea cărămizilor „Capax“.

Conform ordinului On. Inspectorat școlar No. 8993—1925. aducem la cunoștință Comitetelor școlare interesate, că deoarece cărămizile așa numite „Capax“ nu sunt corespunzătoare pentru construcții școlare, construirea școalelor din acest material este interzisă.

Zălau, la 23 Septembrie 1925.

No. 2158—1925.

„Introducerea cărții de citire de Gh. Hazu.“

Recomandăm spre a fi introdusă în școlile primare, *cursul complementar*, *Cartea de citire* de Dl Gh. Hazu, inspector general al învățământului, aprobată de minister

Acest manual cuprinde noțiuni de istoria românilor, de geografia României și de educațiune morală, și se găsește editat la Cartea Românească, B-dul Academiei No. 3 București. — Costă 42 Lei exemplarul.

Zălau, la 25 Sept. 1925.

No. 2203—1925.

Conferințele lunare

Pentru a putea promova interesele școlii și a învățământului într'o măsură cât mai estinsă, invităm Corpul Didactic dela școlile cu 2 și mai multe puteri didactice, ca în primele zile a fiecărei luni să țină regulat câte o conferință sub președenția directorului.

În aceste conferințe se vor discuta exclusiv chestiuni de ordin școlar, pedagogic și metodic; mersul învățământului; modalitatea delăturării pedecilor ivite în învățământ și a diferitelor: obiecțiuni rele constatate la elevi; ordinea și disciplina; conferințe; comunicări; diverse propuneri etc. avându-se în vedere dispozițiile legii, regulamentelor și ordinilor.

Fiecare diriginte de clasă va prezenta în ședință un raport amănunțit despre situația clasei sale. În baza acestora directorul va înainta Revizoratului școlar o dare de seamă generală în care va aminti toate momentele mai importante.

La conferințele în cari se vor discuta chestiuni mai importante se vor invita câte 1—2 învățători pe rând dela școlile din apropiere cu o singură putere didactică, pe cari îi indemnăm a participa la aceste conferințe.

În fiecare conferință se va dresa proces verbal în 2 ex,

care împreună cu raportul directorului, conferințe (dizertații) comunicări etc. se vor înainta Revizoratului școlar, cel mult în 3 zile dela data conferinței. În procesul verbal se vor aminti cu numele învățătorii din apropiere chemați și prezenți.

În prima ședință se va alege un notar pe anul școlar întreg care va dresa procesele verbale și împreună cu ceilalți membri, va da mână de ajutor directorului la conducerea administrației școlare.

Zălau, la 24 Sept. 1925.

No. 2231—1925.

Carnete de note pentru elevi.

Reinoim ordinul nostru No. 830—1625 referitor la „Carnetele de note și observațiuni” și le recomandăm direcțiilor școlare pentru întroducere cu adausul, că se pot procura dela librăria „Luceafărul” din Zălau cu 8 Lei bucata.

Zălau, la 30 Septemvrie 1925.

No. 2357—1925.

Abonarea revistei.

Invităm pe toți acci membrii ai corpului didactic, cari n'au abonat revista „Școala Noastră” să o aboneze în interesul propriu și al învățământului și să achite abonamentul atât dânsii, cât și acci abonenți vechi, cari sunt în restanță.

Zălau, la 6 Octomvrie 1925.

Revizor școlar:
I Mango.

Comitetul școlar al jud. Sălaj

No. 1162—1925.

Amenzile școlare.

Pentru delăturarea dificultăților ce se ivesc la aplicarea și executarea amenzilor școlare aducem la cunoștiința tuturor Comitetelor școlare din județul Sălaj următoarele dispoziții luate de Comitetul școlar județean.

Prețul unei zile de muncă pe anul școlar 1925—26 se stabilește într'o sumă medie de 40 Lei pentru întreg județul. Aceasta sumă se va lua de bază la aplicarea amenzilor prevăzute la Art. 27.

Com. școlare vor îngriji ca amenzile să se încaseze în termen de 20 zile, iar amenzile neincasate în acest termen să nu se urmărească, ci percepții vinovați de neglijență să se dea în judecată conform Art. 29 din legea învățământului.

Din acest punct de vedere notarii cercuali și comunali se consideră de percepții comunali, cari percep toate impozitele către comună și stat.

Zălau, la 25 Septemvrie 1925.

No. 1191—1925,

Dispoziții pentru asigurării cheltuelilor de întreținere și reparația localurilor școlare pe anul 1926.

În conformitate cu Art. 162 din legea învățământului primar, comunele având sarcina de a întreține și repara localurile școlare, — datoric ce o implinesc prin Comitetele școlare, — învi-tăm pe toate comitetele școlare din județ ca în vederea repara-țiunilor și adaptărilor necesare dela localurile școlare pe anul viitor, cheltueli ce nu se pot acoperi din cota de 14% și alte fonduri de care dispune Comitetul, să alcătuiască și să înainteze de urgență primăriilor comunale devizele de cheltueli provizorii cu suma precisă, cerând ca spre acest scop să înscrie în bugetele comunale pe 1926 sumele necesare, separat de cele 14%.

În bugetele Comitetelor școlare sumele aceste se vor trece la Art. 5 Dela cheitueli.

Cum dela acesta operațiune depinde asigurarea fondurilor pentru întreținerea localurilor școlare, apelăm la simțul de datoric al tuturor Comitetelor școlare înteresate : să execute întocmai dispozițiile prezente.

Zălau, la 5 Octomvric 1925.

No. 1193—1925.

Incheierea gestlunei pe 1925.

Punem în vedere Comitetelor școlare să-și dea toate năzuința pentru efectuarea încasărilor și plăților în contul bugetului pe exercițiul 1925 astfel ca cel mai târziu până 31 Decemvric a. c. toate operațiunile să fie terminate, cunoscând, că după acesta dată nu se mai admite să se facă nici o operațiune în contul bugetului pe 1925.

La 31 Dec. se vor încheia deci toate registrele de contabilitate se vor alcătui conturile de gestiune conform instrucțiunilor din anul trecut (No. 15—16—1925 din revistă) și se vor înainta fără întârziere, inse cel mai târziu până la 1 Febr. 1926 Comitetului școlar județean pentru verificare.

Zălau, la 7 Octomvric 1925.

No. 1192—1925.

Intocmirea și Inaintarea bugetelor pe 1926.

Pentruca bugetele școlare să se poată verifica și aproba la timp, invităm pe toate Comitetele școlare să le alcătuiască și înainteze spre varificare cel mai târziu până la 20 Noemvric a. c.

Instrucțiunile referitoare la compunerea bugetelor se găsesc în No. 15—16—1924 din revista noastră și pe imprimate.

În legătură cu aceasta atragem din nou atențiunea asupra executării ordinului No. 955—1925.

Imprimatele necesare se vor distribui la timp și se pot ridică ocazional dela Contabilitatea noastră.

Zălau, la 6 Octomvric 1925.

No, 1194--1955,

Achitarea subvențiilor către Com. școlar județean.

În legătură cu ordinul nostru No. 806—1925 publicat în revista noastră No. 11—12—1925 invităm din nou Comitetele școlare, cari din ceva cauză n'au achitat încă subvențiile către Com. școlar județean, aprobate la Art. 4 (dela cheltueli) din bugetul pe 1925, să le achite necondiționat în cursul lunii Octombrie a. c. înaintându-le la adresa: *Administrația Financiară Zălau*.

N'am dori ca în aceasta chestiune să mai trebuiască să înzistăm, nici să aplicăm măsurile de constrângere față de cei neglijenți.

Zălau, la 8 Octombrie 1925.

Prefect Președinte:
(ss) **Dr. Domșa**

Contabil:
D. Mărgineanu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

